

A jövő tudós női

Tisztelt Olvasó!

A kutatók utánpótlásával – fiatal tudósokkal foglalkozó melléklet 13. száma döntő részben a jövő tudós nőivel foglalkozik. Vitaindítónak szánt bevezetésként *Papp Eszter* és *Groó Dóra* a nők helyzetét elemzik a magyar tudományban. Gondolatébresztő tanulmányuk végén ajánlásokat tesznek a továbblépés irányaira. Ezután *Sulyok Katalin* mutatja meg, hogy középiskolás korban a lányok tudományban elfoglalt helyzete még igen jó, azaz az igazi gondokat később kell keresni és orvosolni. Végül *Röst Gergely* a szegedi Eötvös Loránd Kollégium életéről számol be.

A rovat mostani számával vitát szeretnénk indítani a nők helyzetéről a magyar tudományban, amelyben meg kívánjuk szólaltatni az állami és akadémiai vezetést, valamint kiemelkedő kutatónőket is. Kérjük, ha a nők tudományban betöltött helyzetével vagy az ifjú kutatókkal kapcsolatos témában bármilyen vitázó megjegyzése vagy javaslata lenne, keresse meg a melléklet szerkesztőjét, Csermely Pétert a *csermely@puskin.sote.hu* email címen.

Csermely Péter

az MTA doktora

(Semmelweis Egyetem,

Orvosi Vegytani Intézet)

A NŐK HELYZETE A MAGYAR TUDOMÁNYBAN

Bevezető

A kibővült Európai Unióban 1 084 726 kutató dolgozik, 47 %-uk az iparban, 15 %-uk az állami szektorban és 36 %-uk a felsőoktatásban. Bár a diplomások legalább fele nő, a nők aránya a kutatók között ennél jóval kisebb, és számuk kirívóan alacsony a tudományos élet vezetői között. 2001-ben az EU középkelet-európai tagállamaiban a nők aránya a foglalkoztatottak körében 46,7%, a diplomás szakemberek között 62,9% és a kutatók között 39,5% volt, míg az EU régi tagállamaiban ezek az arányok 43,1%, 46,5% és 27,2% (Enwise-jelentés adatai alapján saját számítás).

Látható, hogy az újonnan csatlakozott közép-kelet-európai országokban magasabb arányban találunk nőket a kutatók között, mint a régi tagországokban. Ez jó hír, de sajnos a nők

helyzete ezen országokban sem kedvezőbb, mint Nyugat-Európában, hiszen:

- azokon a tudományterületeken és azokban az országokban a legnagyobb a női kutatók aránya, ahol a nemzeti jövedelemből a legkevesebbet fordítják a kutatásra;
- a nők gyakran azokat a férfiakat pótolják, akik a kutatói pálya alacsony társadalmi elismertsége és rossz jövedelmezősége miatt az utóbbi tizenöt évben elhagyták a pályát.

Az Európai Bizottság – az EU esélyegyenlőség irányelveinek megfelelően – biztosítani kívánja a nők egyenlő esélyeit és szerepét a tudomány területén. Több szakértői csoport is vizsgálta a nők helyzetét a K+F területén a 90-es évek vége óta, ezek közül most a Közép-Kelet-Európával is foglalkozókat emeljük ki. Az 1998-ban létrehozott Helsinkai Csoport felmérte és bemutatta a nők nem túl kedvező helyzetét a kutatás-fejlesztésben, ugyanakkor rávilágított arra, hogy nagy különbség mutatkozik az akkori tag- és csatlakozó országok

helyzete között. Ezért az Európai Bizottság 2002 októberében létrehozta az ún. Enwise szakértői csoportot, azzal a feladattal, hogy vizsgálja meg a közép-kelet-európai és balti országokat.¹ A munka eredményeképpen 2004 szeptemberében jelent meg az *Elfelejtett tehetségek: egyéni sorsok társadalmi megközelítésben – Nők és a tudomány az Enwise-országokban* című jelentés, mely a következő fő problémákat hozta napvilágra:

- nagy különbségek vannak az egyes tudományterületek között, így a társadalomtudományokban magas a nők aránya, viszont a mémöki területeken nagyon alacsony;
- azokon a területeken dolgozik sok női kutató, ahol a legalacsonyabbak a fizetések, és ahol a legszegényesebbek a kutatómunka körülményei;
- nagyon kevés a női kutató az iparban, ahol legkedvezőbbek az anyagi feltételek;
- a doktori fokozatok több mint 40 %-át nők szerzik, de a kutatási hierarchia felső szintjein ennél lényegesen alacsonyabb arányban vannak jelen.

Az Enwise-jelentés fontos, megfontolandó ajánlásokat fogalmaz meg a politikusok, a tudományos élet képviselői, a kutatással foglalkozó intézmények vezetői, a média és a női kutatók számára, melyeknek megvalósítása nagyban elősegítené, hogy a nők több esélyt kapjanak képességeik kihasználására és kibontakoztatására, ezáltal tudásuk nagyobb mértékben járulhatna hozzá a tudomány fejlődéséhez nemzeti és európai szinten egyaránt.

Magyarország helyzete nemzetközi összehasonlításban

A kutatói pálya tekintélye az utóbbi tizenöt évben fokozatosan csökkent, sok tehetséges kutató más területen vagy külföldön folytatta tevékenységét, és a kormányzati elkötele-

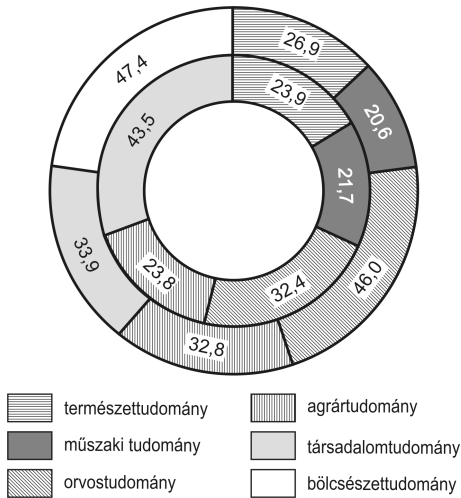
zettség a K+F támogatására sem mutatkozott határozottnak. Ezek a tényezők természetesen nagy hatással voltak a humán erőforrásokra, és – mint minden olyan szakmában, amelyre nem a magas keresetek a jellemzőek – nőtt a nők száma a kutatással foglalkozók körében. Érdekes viszont, hogy a döntéshozatali szervekben és pozíciókban nem jelent meg ez a változás. Ezt jól érzékelteti a következő példa: a felsőoktatási intézmények vezetőinek 2000-ben 12,9, 2001-ben 12,3 %-a volt nő, míg a felsőoktatásban végzett hallgatók többsége nő (2001-ben 53,8 %, szemben az 1990-es 48,8 %-kal). Ezenkívül fennáll annak a lehetősége, hogy amint az állam prioritásai között jobban előtérbe kerül a K+F, emelkedik a finanszírozása – ami az EU-tagság és a barcelonai célok miatt be kell, hogy következzen –, a kutatói pálya ismét népszerűbbé válik, presztízse visszatér, és fel fognak erősödni a nők kiszorítására irányuló társadalmi hatások.

Magyarországon a kutatók 33,7 %-a, a kutatási segédcsoport 62,4 %-a és az egyéb kutatásban foglalkoztatott munkavállalók 66,2 %-a nő (*Kutatás és Fejlesztés 2002*, KSH-létszámadatok). A nők aránya a költségvetési intézmények kutatói között 1990 és 2002 között 31,1 %-ról 38,2 %-ra, a felsőoktatási kutatóhelyeken pedig 29,1 %-ról 35,3 %-ra növekedett. A vállalkozási szektorban viszont csökkent a női kutatók aránya 24,7 %-ról 23,7 %-ra. (*Nők és férfiak Magyarországon 2002*, KSH és *Kutatás és Fejlesztés 2002*)

A tizenöt régi EU-tagállamban 2000-ben a nők aránya a felsőoktatásban dolgozó kutatók között 34 %, a költségvetési szektorban 31 % és az iparban 15 % (*She Figures 2003*) volt, a társult országokban² ezek az arányok 37 %,

² Ekkor társult országok voltak: Bulgária, Ciprus, Csehország, Észtország, Izland, Izrael, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Norvégia, Románia, Svájc, Szlovákia, Szlovénia. 2004-ben EU-tagállam lett: Ciprus, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Szlovákia, Szlovénia.

¹ Bulgária, Csehország, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Románia, Szlovákia, Szlovénia.

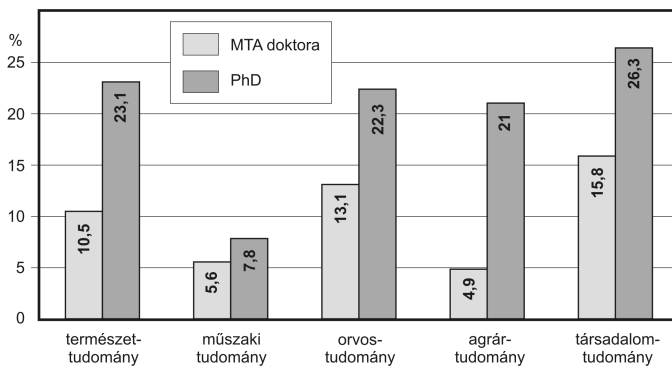
1. ábra • Nők és férfiak Magyarországon 2003, KSH

41 % és 31 % (saját számítás a *She Figures 2003* alapján, létszámadatok).

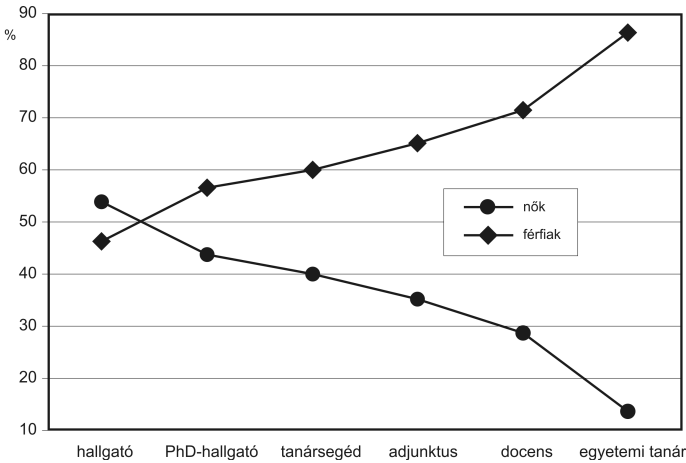
Az egyes tématerületeken dolgozó kutatók nemek szerinti eloszlásáról nagyon hiányos adatok állnak rendelkezésre mind az Európai Uniót, mind Magyarországot tekintve, főleg a kormányzati és a magánszektorra nehéz feltérképezni. Magyarországról van összesített adat (1. ábra), de ezt a nemzetközi adatszolgáltatás nem tartalmazza. Összességében elmondható, hogy az országok között is nagy a szórás az egyes tudományágakon belül. A

felsőoktatási kutatás területén a tizenöt régi tagországban átlagosan a bölcsészet- és orvostudományban volt a legmagasabb a női kutatók aránya 1999-ben (létszámadatok, a *She Figures 2003* alapján saját számítás), ezeket követték a társadalom- és agrártudományok. Hasonló eredményt adnak a társult országok 2000-re vonatkozó statisztikái (teljes munkaidőjű dolgozóokra átszámított létszám). A kormányzati szektorra vonatkozó régi tagországbeli adatok nagyon hiányosak, a társult országok esetében csak a sorrend első két helye cserélődött fel. A vállalkozási szektorról nincsenek tématerületre lebontott adatok. Minden kategóriában a műszaki tudományok területén a legalacsonyabb a női kutatók aránya, ezt követik a természettudományok.

Míg Magyarországon a PhD-fokozattal rendelkezők 37 %-a nő, egyetemi tanári szinten a részarányuk már csak 13,7 % (2003). A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak mindössze 3,5 %-a nő, vezető testületeiben szinte csak férfiak vannak. A tudományos hierarchia magasabb szintjein jellemző alacsony női jelenlét azt mutatja, hogy a kutatási intézmények nem képesek követni a társadalmi-gazdasági változásokat, például a nők számának növekedését a felsőoktatásban – ez annak a jele, hogy a tudományok kiválóság értékelési rendszere

2. ábra • Nők és férfiak Magyarországon 2003, KSH

3. ábra • Számított adatok a *Nők és férfiak Magyarországon 2003*, KSH alapján

nem működik megfelelően. A tudományos fokozattal rendelkezők körében a nők aránya a következőképpen alakul az egyes tudományterületeken:

Az ún. Olló-diagram (3. ábra) tendenciája Európa minden országára érvényes, kisebb-nagyobb eltérésekkel az egyes szakterületeknél. Az ábra azt mutatja, hogy az ország sok fiatal női és férfi tehetséget kiképez, akik közül a nők az idő múlásával fokozatosan „elfogynak” a pályáról. Ez nagy veszteséget jelent az ágazatra és a gazdaság egészére nézve is, mert a humán erőforrás ezen részének képzésébe befektetett pénz és energia nem hasznosul a társadalom számára.

Magyarország a statisztikai adatokat tekintve nem áll rosszul Európa többi országához viszonyítva, de ez sajnos a cikk elején említett okokkal magyarázható. A fő probléma az, hogy sem a nők esélyegyenlősége, sem a kutatás-fejlesztés nem kiemelt téma napjainkban, így a nők esélyegyenlősége a kutatásban mint téma kétszeresen hátrányos helyzetben van. A kutatásban dolgozó nők és férfiak vagy egyáltalán nem ismerik a problémakört, vagy kellő információ és tájékoztatás hiányában elutasítják, illetve tagadják létezését. Nagyon fontos lenne, hogy a döntéshozók felismerjék

a nemek közti esélyegyenlőség jelentőségét a gazdaság számára, és lépéseket tegyenek annak megvalósítása felé.

Magyarország is delegál képviselőt a Helsinki Csoportba, melynek tagjai a nők a tudományban témáért felelős kormányzati tisztviselők. A csoport fő célja, hogy elősegítse a nők minél hatékonyabb részvételét a kutatás-fejlesztésben azáltal, hogy megvitatja a nemzeti szabályozásokat és irányelveket. Mivel minden szakértői jelentés megemlíti, hogy nagy gondot okoz a megfelelő statisztikák és az adata szolgáltatás harmonizálásának hiánya, a csoport nemzeti statisztikai felelősöket is kijelölt a statisztikák összehangolásának és fejlesztésének elősegítésére.

Ajánlások

A kormányzat feladata lenne az európai szakértői csoportok és az Európai Bizottság által megfogalmazott ajánlásokat megvalósítani az országban. Ez elsősorban két intézmény feladat- és hatásköre, az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlősége Főosztályáé és a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatalé. Magyarország szempontjából az Enwise-csoport legsürgősebben megva-

lósítandó ajánlásai a következők:

- A *gender mainstreaming*³ alkalmazása a hazai oktatási politikában.
- A kutatásért felelős kormányzati szervben belül (NKTH) és az egyetemeken, illetve kutatóintézetekben egy, a nemek közti esélyegyenlőségért felelős részleg létrehozása vagy felelős személy kijelölése.
- Nők a Tudományban Bizottság létrehozása.
- Kapcsolati pontok létrehozása a női kutatók támogatására (ez Csehországban például már megvalósult egy országos iroda formájában).

³ A nők és férfiak közti esélyegyenlőség integrálása a szervezetbe és kultúrájába, az összes programba, politikába és gyakorlatba – EU-politika 1996-tól.

- A kutatóhelyeken családbarát munkakörülmények megteremtése.
- A médiában a tudományról közvetített kép vonzóbbá tétele a fiatalok és a nők számára.
- A tudományos pálya lányok számára vonzóvá tételére irányuló programok kezdeményezése és megvalósítása.

Papp Eszter

Tudományos és Technológiai Alapítvány
eszter.papp@tetalap.hu

Groó Dóra

az orvostudományok kandidátusa
Tudományos és Technológiai Alapítvány
dora.groo@tetalap.hu

IRODALOM

European Commission (2002): *The Helsinki Group on Women in Science: National Policies on Women in Science in Europe*

European Commission (2004): *Waste of Talents: Turning Private Struggles into a Public Issue – Women and Science in the Enwise Countries*

European Commission (2003): *She Figures – Women and Science Statistics and Indicators*

Központi Statisztikai Hivatal (2000, 2001, 2002): *Kutatás és fejlesztés. KSH, Budapest*

Központi Statisztikai Hivatal és Szociális és Családügyi Minisztérium (2002, 2003): *Nők és férfiak Magyarországon. Budapest*

A FIATAL TUDÓS NŐK HELYZETE A KUTATÓ KÖZÉPISKOLÁSOK KÖZÖTT

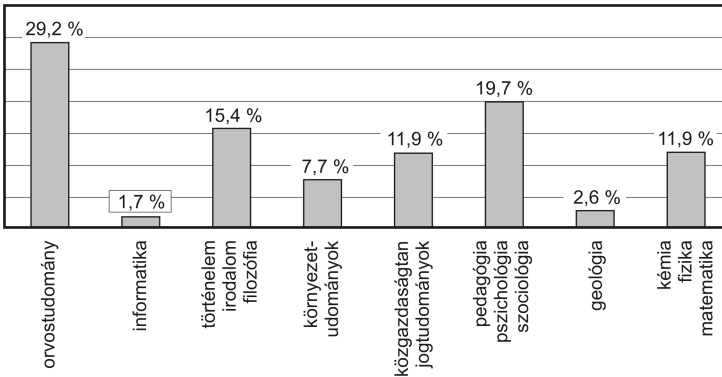
1996-ban rendhagyó kezdeményezés indult el hazánkban Csemely Péter professzornak köszönhetően, melynek keretében a kiemelkedően tehetséges középiskolás diákok bekapcsolódhatnak elismert kutatóhelyek munkáiba, és a legnevesebb tudósokkal, így az MTA 118 tagjával dolgozhatnak együtt. A mozgalom fennállásának tíz éve alatt több mint ötezer diák csatlakozott a kezdeményezéshez, jelenleg 2147 kutató diákot tartunk név szerint nyilván, akik közül pontosan a felük lány. Ebből is látszik, hogy fiatal korban a tudomány iránti érdeklődés terén nincs különbség a nemek között. A kutatással foglalkozó lányok 35 %-a kis falvakban, illetve kisvárosokban lakik, közel háromszáz kutató

diáklány pedig Erdélyben, a Felvidéken, Kárpátalján, illetve a Vajdaságban él.

Jelenlegi 681 mentorunk közül 19,5 %-a nő. Női mentoraink kutatási területeinek változatosságát mutatja be az *1. ábra*. A középiskolás diákokat fogadó női kutatók 47 %-a foglalkozik humán-, és társadalomtudományokkal, 53 %-uk pedig a természettudományok, műszaki-, illetve élettudományok terén dolgozik. Érdeklődési területeiknek pontosabb eloszlását mutatja az *1. ábra*.

A *2. ábrán* jól látható, hogy a diákok gyakrabban dolgoznak együtt azonos nemű mentorokkal: a lányok az esetek többségében női kutatót, a fiúk pedig férfi kutatót választanak. Az adatok tanúsága szerint a lányok közül kevesebben vállalkoznak egyéni kutatásra, mint a fiú kutató diákok.

Az őszi félévben Magyarországon négy helyen, a határon túliak részére Vajdaságban és Erdélyben rendezünk regionális

1. ábra • Női mentoraink kutatási területe

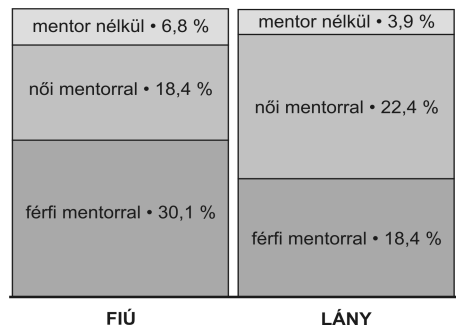
konferenciákat, ahol a diákok bemutathatják egymásnak és a szakmai zsűrinek az addigi tudományos eredményeiket. Ezekben a diák előadók legjobb egyharmada jogot szerez arra, hogy bemutathassák eredményeiket a középiskolai Tudományos Diákkörök Országos Konferenciáján (TUDOK), amelyet 2006-ban hatodik alkalommal rendezünk meg, ezúttal Debrecenben. Itt különféle szekciókban (a szociológiától az ökológiáig széles a skála) kerül sor a szakmai megmérettetésre neves kutatókból, akadémikusokból álló zsűri előtt. A konferencián kiemelten sikeres diákok összemérhetik tudásukat az idősebbekkel is, hiszen indulhatnak az egyetemisták és főiskolások számára rendezett Országos Tudományos Diákköri Konferencián, valamint külföldi tehetséggondozó táborokba utazhatnak ki. Ezen túl részt vehetnek a legjobb magyar kutató diák válogató versenyén is, melynek győztese képviselheti hazánkat a Nobel-díjkiosztó ünnepségen Stockholmban. Az eddig kiutazó hat magyar középiskolás közül három volt diáklány, tehát a nemek aránya e tekintetben is abszolút kiegyenlített.

Azon diákok sikeres bemutatkozását segítő, akik nem jó előadók, eddig három alkalommal hirdettük meg esszépályázatunkat, amelyre a diákok tudományos kutatásai eredményeinek írásos összefoglalójával

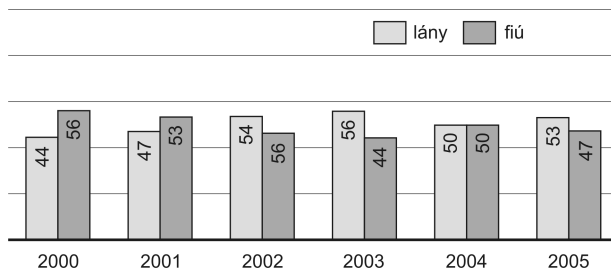
pályázhattak társadalomtudományi, majd később természettudományi témákban is.

Mindhárom évben a lányok bizonyultak sikeresebbnek az esszéjellegű tudományos értekezések írásában. Az elmúlt hat év során bekövetkezett változásokat szemlélteti a 2. ábra, amely mind a TUDOK, mind az esszépályázatunkon helyezést elért diákok nem szerinti megoszlását összesítve adja meg. A nemek szerint eloszlás kiegyenlített. Megfigyelhető az a tendencia, hogy míg régebben a fiú kutató diákok értek el nagyobb arányban helyezést versenyein, konferenciáinkon, addig az utóbbi négy évben a lányok mondhatóak sikeresebbnek.

A konferenciákon helyezést elérő diákok mentorainak nem szerinti megoszlását mutatja a 3. ábra, melyen látszik, hogy a

2. ábra • Kikkel dolgoznak szívesen a kutató diákok?

3. ábra • Díjazott kutató diákok nemek szerinti megoszlása (%)

női, illetve férfi mentorok közel egyforma arányban (40% – 42,8%) „sikeresek” – tehát diákjuk díjazott lett – míg a középiskolások fennmaradó 17,2 %-a kutat sikeresen egyedül.

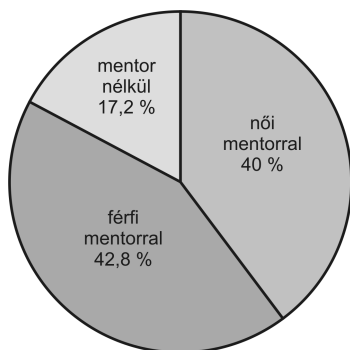
Idén második alkalommal osztották ki a középiskolások legrangosabb tudományos kítettetését, a Pro Scientia Junior Aranyérmét, melyet eddig mindig lányok nyertek el kimagasló tudományos tevékenységükkel: e díjat a középiskolás korában kisbolygót felfedező Sipőcz Brigitta után most az ugyan-

csak középiskolás korában öt nemzetközi tudományos közleményben is szerzőséget kivívott Végh Eszternek ítélte oda a szakmai zsűri.

Mozgalmunk jelszava: *Ahol megtalálsz a helyed*. Ennek igazát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az elmúlt években több mint ötezer tehetséges diák kezdett kutatómunkába „mentorlistánknak” köszönhetően. Szeretnénk, ha minél több lelkes diák ismerné meg a kutatás örömét már a középiskolásban, hiszen a tapasztalat azt mutatja, hogy akit ebben a fogékony időszakban megcsap a „tudomány szele”, az a későbbiekben nehezebben tud elszabadulni annak bűvköréből. Az elmúlt tíz év tapasztalatai azt mutatják, hogy a tudomány iránti érdeklődés eredendően mindkét nemben egyenlő mértékben jelen van, e korban mindkét nem a tudományos kutatómunkában egyformán sikeres, és csak később csökken a résztvevő és a vezető szerepet betöltő nők számaránya a tudományos életben.

Sulyok Katalin

a Kutató Diákok Országos Szövetségének elnöke,
a Szegedi Tudományegyetem I. éves hallgatója
sulyokkata@kutdiak.hu

4. ábra • A díjazott diákok mentorainak nemek szerinti megoszlása

A SZEGEDI EÖTVÖS LORÁND KOLLÉGIUM

A kezdetek

A szegedi Eötvös Loránd Kollégium a legkomolyabb tradíciókkal rendelkező vidéki

szakkollégium Magyarországon. A kollégium időszámítása 1931-ben kezdődött, amikor dr. Bay Zoltán és dr. Náray-Szabó István, két volt budapesti Eötvös-kollégista Szegedre kerülve szükségesnek találta egy hasonló szellemiségű intézmény létrehozását. A ter-

vet az egyetemen belül nagy lelkesedéssel fogadták, és még abban az évben sor került az első pályázat kiírására, melynek eredményként nyolc bentlakó és egy bejáró taggal megkezdte működését a szegedi Eötvös. A bejáró tag Szókefalvi-Nagy Béla volt, akinek szegedi lakosként nem volt szüksége a szállásra, de a szakfoglalkozásokon és a nyelvórákon részt vett.

Az első évben a kollégium költségvetése 9000 pengő volt, amiből 900 pengő egy altiszt éves bruttó fizetése volt. 2000 pengőt fordítottak a könyvtár fejlesztésére, amely így hamarosan nagyon értékessé vált. A mai viszonyokkal összevetve ez nagyon komoly pénznek számít, most messze nem éri el az éves költségvetésünk egy mai „altiszt” éves bruttó bérének a tízszeresét, könyvbeszerzésre pedig ennek csupán töredéke jut. Ráadásul ezt a pénzt akkor mindössze kilenc hallgatóra fordították.

A 40-es évek a kollégium számára is zűrés időszak volt, végül pénzügyi és egyéb okok miatt 1946-ban az Eötvös Kollégium megszűnt. A régi kollégisták azonban nem hagyták annyiban a dolgot, és komoly erőfeszítések árán 1956 szeptemberében újjászervezték az intézményt, amely az Irinyi-épületben kapott helyet, ahol ma is található, habár egy másik épületszárnnyban. Mai helyét 1987-ben foglalta el.

A jelen

A rövid történeti összefoglaló után térjünk vissza a jelenbe. A kollégium hatvankét lakója kétágyas szobákban él, minden szoba szélessávú internetkapcsolattal van felszerelve, valamint egy számítógépterem, fotólabor, könyvtár és konditerem is a lakók rendelkezésére áll. A legfelső emeleten doktoranduszok számára kialakított szobák vannak. A földrajzi elhelyezkedés is sokat lendít a hely komfortján: a belváros szívében, a legfontosabb egyetemi épületek közvetlen közelében található. A TTK-s hallgatók

három perc alatt odaérhetnek az óráikra, a laborban dolgozók is bármikor hazaszaladhatnak két kísérlet között. Amíg az egyetemi sporttelepet át nem helyezték, a kollégium ötszáz méteres körzetében minden megtalálható volt, ami egy egyetemista életéhez szükséges: maga az egyetem, menzák, éttermek, sörözők, boltok, áruház, focipálya, mozi, fagyizók, könyvtár, szórakozóhelyek, romantikus sétákhoz a Tisza-part. Velem is előfordult régebben, hogy hetekig ki sem mozdultam ebből a „zónából”, azóta a foci kedvéért kicsit messzebb kell menni.

Szakmai munka

Az Eötvös jellege napjainkban erősen multidiszciplináris, az összes karról fogadunk hallgatókat. A kis létszám mellett ez azzal jár, hogy minden egyes szakterületről csak néhány diák kerül be a kollégiumba, emiatt szakmai kurzusokat, speciálkollégiumokat nem lehet tartani. Ehelyett már jó pár évvel ezelőtt elindítottuk az *Eötvös Estéket*, ami olyan előadások sorozata, amelyek közérthető módon mutatnak be egy-egy érdekes területet, afféle *Mindentudás Egyeteme*, kicsiben. Rendszeresen indítunk nyelvkurzusokat, az aktuális igényeknek megfelelően.

A kollégiumi felvételi többlépcsős, a kiemelkedő tanulmányi átlag és felsőbb éveseknél a tudományos kutatásba való bekapcsolódás alapkövetelmény. Ez a diákköri munkába való bekapcsolódást, publikációk, szakkikkek írását, szakmai versenyeken való részvételt jelenti. Hallgatóink rendszeresen sikeresen szerepelnek a helyi és országos TDK-kon.

A jelentkezők felkészültségét a neves professzorokból álló Védnöki Kör méri fel beszélgetés keretében, majd a diákokból álló kollégiumi bizottság is meghallgatja a jelölteket. A kollégiumi tagságot minden évben meg kell újítani, erre a tudományos munkát és a tanulmányi eredményt értékelő pontrendszert alakítottunk ki.

Közösségi élet

Az, hogy a kollégium lakóinak összetétele rendkívül változatos, speciális szakmai szempontból talán hátrányos, mégis ez az egyik legnagyobb dolog az Eötvösben: elhivatott, kiemelkedően teljesítő fiatalok színes, értékes közössége. *Varietas delectat*. Matematikushallgatóként hol máshol köthettem volna életre szóló barátságot az ország legtehetségesebb nyelvészeivel, jogászaival? A kollégisták sokfélesége elősegíti, hogy nyitott, széles látókörű, toleráns emberek alkossák a jövő kutatónemzedékét. Minden évben vásárolunk színház- és hangversenybérleteket. Egy újabb antik frázissal élve: *mens sana in corpore sano* – a kollégiumi sportélet is jónak mondható, a már említett konditerem mellett működnek harcművészeti csoportok, vannak uszodabérleteink, a közösségi élet egyik fókusza pedig a patinás kispályás focicsapat, amelyik nyolc évvel ezelőtt alakult *Namiújság Gondnokúr?* néven, a mai napig folyamatosan szerepelünk a JATE-bajnokságban, általában elég jól. Hagyományos közösségi rendezvényeink közé tartozik a kolimikulás, a kolifarsang, a kolinap és egy többnapos kirándulás minden félévben. Másfél éve vettünk egy csocsóasztalt, azóta dúl a csocsóláz. Az új honlapunk fejlesztés alatt áll, mire ez a cikk megjelenik, remélhetően elkészül és a <http://petra.hos.u-szeged.hu> címen lesz olvasható, ahol most még a régi weboldalunk található. Igazán szerencsésnek érzem magam, hogy az Eöt-

vös kollégium lakója, majd később szeniora lehettem. Nyugodt körülmények között tanulhattam, dolgozhattam és sok fantasztikus embert ismertem meg.

Eötvösösök

A Szegedi Tudományegyetem oktatói karának egy jelentős része Eötvös-kollégista volt, és a többi egyetemen is szép számmal találni ex-eötvösösöket. Ahelyett, hogy nevek felsorolásába kezdenék, inkább egy példával szeretném ezt szemléltetni: a szegedi Bolyai Intézet (Matematikai Tanszékcsoport) 59 oktatója közül 19 volt eötvösös, vagyis nagyjából minden harmadik. A fiatal tanársegédektől a befutott akadémikusokig minden korosztály képviselteti magát, ez is mutatja, hogy a kollégiumot évtizedeken át egyenletesen magas színvonal jellemezte. Akik végül nem a tudományos pályát választották, azok is sikeresek lettek az életben, az egyik régi eötvösös szomszédom például Brüsszelben dolgozik az Európai Parlamentben, egy volt lakótársam Svájcban a General Motors vezető mérnökeinek egyike. Eötvösösből vált később közismert író, költő vagy éppen vatikáni nagykövet. Talán nem túlzás kijelenteni, hogy a szegedi Eötvös Loránd Kollégium a magyar tudományos utánpótlás-nevelés legfontosabb vidéki bázisa, és minden bizonnyal még hosszú ideig az is marad.

Röst Gergely

egyetemi tanársegéd
a szegedi Eötvös Loránd Kollégium szeniora
SZTE, Bolyai Intézet, rost@math.u-szeged.hu